

Вісник

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 6 (26)

ГРУДЕНЬ 2010 р.

Заснована у
2006 році.

Розповсюджується
безкоштовно

ДО НОВИХ ЗВЕРШЕНЬ І ХОРОШИХ ПОЧИНАНЬ!

До завершення наближається 2010-й рік, який для нашого колективу був періодом напруженої і успішної роботи з реалізації завдань посилення природоохоронної, науково-дослідної, екоосвітньої діяльності, зміцнення зв'язків з міжнародними природоохоронними установами та фундаціями, а також із територіальними громадами. Ми стали на рік старшими і мудрішими, навчалися, як долати труднощі, справлятися з негативними тенденціями.

Рік грядущий буде для нас не менш напруженим за складністю і багатогранністю завдань, які маємо виконати. Є нові можливості ще більше утвердити свій імідж, як унікальної державної, міжнародного значення, природоохоронної установи, зробити свій подальший посильний внесок в охорону довкілля в Українських Карпатах, піднесення екологічної культури населення.

Тож, шановні колеги, усі природоохоронці і природолюбці, з наступаючим Вас Новим, 2011-м, роком та різдвяними святами. Щастя, здоров'я Вам і Вашим родинам, радості і достатку в кожному оселю, успіхів в усіх справах і звершеннях.

Федір ГАМОР,

директор Карпатського біосферного заповідника.

ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ НТР ЗАПОВІДНИКА

відбулося 16 грудня ц.р. у центральній садибі КБЗ у Рахові.

На засіданні розглянуто ряд питань. Зокрема, «Про підсумки роботи Карпатського біосферного заповідника в реалізації українсько-румунського проекту «Покращення протипаводкового захисту та оздоровлення навколишнього середовища на прикордонній українсько-румунській ділянці р.Тиси» доповів заступник директора з науково-дослідної та еколого-освітньої роботи Василь Покин'ячерета. Завідувач лабораторії ГІС заповідника Юрій Беркела доповідав про організацію комп'ютерних баз даних об'єктів живої та неживої природи КБЗ. Провідний інженер лабораторії лісознавства Мирослав Кабаль свій виступ присвятив питанню «Про затвердження програми робіт за темою «Мішані смерекові праліси Карпатського біосферного заповідника: склад, структура та динаміка природних процесів», а молодший науковий співробітник ботанічної лабораторії Тетяна Антосяк – науковому гербарію заповідника. Про план санітарно-оздоровчих заходів у лісах природно-заповідного фонду на 2011-й рік доповів провідний інженер відділу СДО Віктор Щерба, про реалізацію Указу Президента України від 14 січня 2010 року щодо розширення території КБЗ – перший заступник директора – провідний природознавець заповідника Микола Рибак. Директор заповідника, голова НТР Федір Гамор інформував присутніх про затвердження рішень засідань бюро науково-технічної ради за 2010-й рік.

У питанні «Різне» виступили завідувач лабораторії лісознавства Дмитро Сухарюк та провідний інженер служби відтворення, збереження екосистем та використання природних ресурсів заповідника Дмитро Брехлічук.

Відбулося обговорення питань, які розглядалися на зібранні. По кожному із них прийнято відповідні рішення.

Керував роботою науково-технічної ради Федір Гамор.

Микола ВОЛОЩУК,
вчений секретар НТР,
завідувач ботанічної
лабораторії
заповідника.

ВИВЧАЛИ ДОСВІД НІМЕЦЬКИХ КОЛЕГ

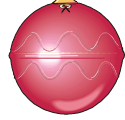
Відповідно до міжурядової угоди Німеччини та України українська делегація взяла участь у семінарі «Впровадження української програми щодо збереження природи на період до 2020 року», який з 30 листопада по 6 грудня ц. р. відбувся у Міжнародній академії охорони природи Федерального міністерства навколишнього середовища, охорони природи і ядерної безпеки Німеччини на острові Вільм. Керівник Департаменту біорізноманіття, охорони землі та екомережі Мінприроди України Микола Мовчан, головний спеціаліст Управління екологічної політики та техногенної безпеки

Секретаріату Кабінету Міністрів України Тетяна Грановська, фахівці Державної служби заповідної справи Мінприроди України Леся Карнаух, Анастасія Драпалюк та одинадцять директорів заповідників і національних природних парків із різних регіонів України вивчали досвід німецьких колег з управління природоохоронними територіями, обговорили шляхи розв'язання техногенних та природних ризиків для збереження біорізноманіття, пом'якшення негативних впливів глобальних кліматичних змін на навколишнє природне середовище тощо.

(Закінчення на 2-й стор.)

З Новим 2011-м роком!

З Новим 2011-м роком!

(Продовження. Початок на 1-й стор.)

Детально опрацьовано методику оцінки переваг природоохоронних територій та шляхи їх розвитку. У рамках Міжнародної конвенції із збереження біологічного різноманіття значну увагу приділено розробці Стратегічного плану розвитку системи природоохоронних

Начальник Державної служби заповідної справи Віктор Канцурак та Федір Гамор на острові Вільм.

ОБЕРІГАЙМО ЛІСОВІ КРАСУНІ

Незабаром новорічні та різдвяні свята. З нетерпінням їх чекають і дорослі, і діти. Зрозуміло, що всім нам хочеться, аби на свята будинки прикрашала лісова красуня-ялинка. Питання про її придбання вирішують по-різному. Дехто купує ялинки на ринках, у магазинах, в ятках. Хтось готує експозиції з гілок хвойних дерев. Хтось – купує муляжі – штучні деревця.

Однак із цими святами пов'язане таке негативне явище, як самовільні зрубання ялинок у місцях їх насаджень, чим завдається непоправна шкода природі, зокрема, лісові. Адже завше вирубуються найкращі їх екземпляри.

Для посилення охорони молодняків шпилькових порід у цей передсвятковий період, директором заповідника видано наказ про посилення патрулювання на підвідомчій установі території не лише вдень, а, при необхідності, у вечірні та ранкові години. У рейдах братимуть участь працівники служби державної охорони відділень та відділу державної охорони спільно з правоохоронцями і природолюбцями на ділянках автодороги з Кевелева до урочища Кузій та в інших людних місцях.

Слід також наголосити, що тим, хто самовільно зрубає хвойне деревце буде непереливки. Адже постановою Кабміну України № 665 від 23 липня 2008 року сума штрафу за одне таке зрубане деревце у грудні-січні, діаметром до 14 см, складає 222 гривні. І це в той час, коли в торговій мережі ялинки відпускають за значно нижчою ціною. Виникає запитання: чи варто нищити лісові насадження у такий спосіб, а через деякий час просто-напросто викинути використану ялинку на смітник?!

Віктор ЩЕРБА,
провідний інженер заповідника із захисту природних екосистем.

ВИВЧАЛИ ДОСВІД НІМЕЦЬКИХ КОЛЕГ

територій, удосконалення екологічного законодавства та механізмів фінансування заповідників і національних природних парків у Німеччині та в Україні. У цьому контексті великий інтерес викликали, зокрема, доповіді керівників Міжнародної академії охорони природи професора Ганса Кнаппа та Гізели Штольп щодо системи й менеджменту природоохоронних територій Німеччини, а також співробітника

німецького університету сталого розвитку (м. Еберсвальде) Ларса Шмідта «Про особливості планування та управління Карпатським біосферним заповідником на Україні».

На семінарі заслухано презентації директорів Карпатського біосферного заповідника Федора Гамора, національних природних парків «Гуцульщина» Василя Пророчука та «Бузький Гард» Владислава Артамонова.

Учасники семінару вивчили також практику роботи біосферного резервату «Південно-Східний Рюген», відвідали національні парки «Мюріц» і «Ясмунд».

Для українських природоохоронців було влаштовано прийом у Федеральному міністерстві навколишнього середовища, охорони природи і ядерної безпеки Німеччини в Берліні.

Федір ГАМОР,
член української делегації.

АТЕСТАЦІЯ ПРАЦІВНИКІВ СЛУЖБИ ДЕРЖАВНОЇ ОХОРОНИ ЗАПОВІДНИКА

На підставі рішення «Про підсумки роботи Державної служби заповідної справи та установ природно-заповідного фонду України за 9 місяців 2010 року», керуючись тимчасовим положенням про атестацію посадових осіб служби державної охорони природно-заповідного фонду Карпатського біосферного заповідника впродовж 13-17 грудня ц.р. проходила атестація посадових осіб служби державної охорони (СДО).

Впродовж цього періоду, за графіком, атестаційній комісії, яку очолював директор заповідника Федір Гамор, належало оцінити ділові та професійні якості, виконання посадових обов'язків, зазначених у професійно-кваліфікаційних характеристиках посадових, а також нормативно-правових актах, першого заступника директора – головного природознавця, працівників відділів: СДО природно-заповідного фонду; відтворення, збереження природних екосистем та використання природних ресурсів, а також начальників, заступників начальників, майстрів та інспекторів з

охорони природно-заповідного фонду ПНД відділень осіб, які їх заміщують тимчасово. Подібну атестацію всі вони проходять один раз на три роки.

На кожну особу, ще задовго до атестації, складається атестаційний лист, відгук-характеристика. Остання складається за два тижні до атестації, з нею ознайомлюється працівник, що атестується. Якщо він не згідний з відгуком-характеристикою, яку склав керівник виробничого підрозділу, то вона виноситься на обговорення трудового колективу, пропозиції якого разом з відгуком-характеристикою надаються на розгляд атестаційної комісії. Вона розглядає подані матеріали та заслуховує керівника структурного підрозділу.

В обстановці вимогливості, діловитості, об'єктивності і доброзичливості, що виключає прояви упередженості, проходили всі обговорення професійних якостей і результатів діяльності усіх посадових осіб, що атестувалися. Їм було надано можливості для вичерпних відповідей на запитання і зауваження членів атестаційної

комісії, а рішення приймалися більшістю їх голосів.

Практично, атестацію пройшли всі 110 посадових осіб. Зауваження були до роботи начальників ПНДВ: Мараморського – Віталія Морочила, Долини нарцисів – Івана Ференчика, Чорногірського – Романа Кузьмінського, Трибушанського – Івана Полянчука, які повільно перебудовують свою діяльність у світлі сучасних вимог. До окремих майстрів, інспекторів природно-заповідного фонду були претензії з приводу контролю за дотриманням чинного природоохоронного законодавства на підвідомчих територіях, незначної кількості актів та приписів правопорушникам.

Остаточне рішення за підсумками атестації голова комісії зробить дещо пізніше й оприлюднить його, як цього вимагає чинне законодавство. Атестація при цьому виступає, як важливий важіль виховання кадрів у колективі, підвищення їх ділових і професійних якостей.

Орися БОРИК,
секретар атестаційної комісії,
начальник відділу кадрів,
діловодства та архівної справи КБЗ.

З Новим 2011-м роком!

ОЗЕЛЕНЕННЯ ДО ДНЯ ЗАСНУВАННЯ ЗАПОВІДНИКА

Колективом Карпатського біосферного заповідника проведено природоохоронну акцію з озеленення. Її організаторами були працівники ботанічної лабораторії та екоосвітнього відділу. Акція проводилася на відзначення 42-ої річниці з дня заснування КБЗ і проходила у два етапи: укріплення еродованих берегів р. Тиси в урочищі Підділ та висадка насаджень на території освітніх закладів Рахова.

Працівники центральної садиби і Трибушанського ПНДВ висадили на стрімку лівому березі р. Тиси сотні саджанців ясеню зеленого та горобини звичайної.

До акції долучилися вчителі та учні загальноосвітніх шкіл № 1 і № 2 м. Рахова. Молодими деревцями липи сердцелистої, гіркокаштану звичайного та горобини озеленили пришкольні території. Освітнянські подвір'я також прикрашатимуть чотири декоративні будлеї Давида.

Усі саджанці вирощено у розсаднику заповідника.

(Вл. інф.).

СЛУЖБА ДЕРЖАВНОЇ ОХОРОНИ КБЗ: ПЛЮСИ І МІНУСИ

До складу служби державної охорони Карпатського біосферного заповідника входять 122 працівники. Одним із головних їх завдань є контроль за дотриманням природоохоронного законодавства шляхом щоденного патрулювання та періодичним проведенням рейдів. Зокрема, за 2010 рік проведено 307 рейдів. Крім цього ними проводиться роз'яснення серед населення чинного природоохоронного законодавства для попередження правопорушень. З початку року проведено більше 1700 лекцій та бесід.

Як відомо, угіддя КБЗ розташовані у чотирьох районах Закарпатської області, в зоні діяльності заповідника проживає до 100 тис. громадян. Це переважно сільські мешканці, які займаються традиційними видами господарювання. У відповідності до постанови Кабінету Міністрів України № 761 від 23 травня 2007 р., заповідник надає місцевому населенню сінокоси та випаси у буферній зоні, дозволяє заготовляти гриби і ягоди за заявами та встановленими лімітами. Крім цього він забезпечує населення паливними дровами.

Через територію КБЗ пролягають 18 рекреаційно-туристичних маршрутів, серед яких такі відомі, як: до Долини нарцисів у м. Хусті, карстових утворень та букових пралісів в Угольсько-Широколужанському масиві, до найвищих гірських вершин Українських Карпат Говерли, Піп-Івана, Петроса, Близиць, озер Бребенескул, Брецул, заповідних місць Кузій-Свидовецького ПНДВ та ряд інших.

Усе це та різноманітний рослинний і тваринний світ, наявність у ньому представників рідкісних і зникаючих видів, занесених до Червоної і Зеленої книги України, вимагає посиленої охорони природно-заповідної території. Аналіз роботи працівників служби державної охорони КБЗ у нинішньому році показує, що ними не все робиться для посилення контролю за дотримання чинного природоохоронного законодавства на підвідомчих територіях. Зокрема, впродовж 11 місяців службою охорони за порушення згаданого законодавства було складено 44 протоколи про адміністративні правопорушення. До відповідальності притягнуто 44 особи, а сума штрафів складає 11,4 тис. гривень. У районні суди направлено наступну кількість протоколів: у Рахівський – 16, Тячівський і Хустський – по 14. За результатами їх розгляду в судах винесено 18 постанов. Заповідником пред'явлено порушникам 9 претензій для відшкодування збитків, заподіяних природно-заповідному фонду на суму майже три тисячі гривень. За восьми – порушникам оголошено усні зауваження.

Крім цього КБЗ направило в органи внутрішніх справ районів, де має підвідомчі території, чотири справи на порушників природоохоронного законодавства, з яких дві – за самовільне вирубування дерев і нанесену внаслідок цього шкоду на суму понад 5 тисяч гривень. За

результатом розслідування незаконної рубки порушено одну кримінальну справу, а Рахівським районним судом притягнуто до кримінальної відповідальності рахів'янина М. Його засуджено до одного року позбавлення волі умовно, конфісковано незаконно вирубану деревину та зобов'язано відшкодувати заподіяні ПЗФ збитки.

Найбільше протоколів про порушення природоохоронного законодавства впродовж періоду, що аналізується, склали працівники служби охорони Угольського ПНДВ – 11, Чорногірського та Кевелівського – по 5. У той же час Марамороського – 1, Богдан-Петроського – 2, Широколужанського – 3, Кузій-Свидовецького та ПНДВ «Долина нарцисів» – не склали жодного.

Крім протоколів, за дрібні порушення працівники служби державної охорони мають право направляти порушникам законодавства приписи. За січень-листопад таких складено 193. Найбільше – працівниками ПНДВ: Кевелівського – 86, Богдан-Петроського – 35, Трибушанського – 28, Угольського і Широколужанського відповідно 13 і 12. Жодного припису не складено у Марамороському ПНДВ. Ще 13 приписів складено і направлено службовим особам ПНДВ та на порушення, виявлені під час перевірок територій, які входять до складу держлісгоспів без вилучення.

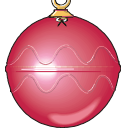
Наведені дані використано при атестації працівників служби охорони КБЗ, яку проведено в грудні. Члени атестаційної комісії на чолі з директором КБЗ Федором Гамором констатували, що кількість перевірок і протоколів, складених за їх результатами як у цілому по заповіднику, так і в розрізі ПНДВ, не може задовольняти.

Дирекцією установи багато робиться, аби створити належні умови для роботи працівників служби державної охорони. Як належить за законодавством, їхній статус – права і обов'язки – прирівняно до працівників правоохоронних органів. Вживаються заходи для забезпечення їх форменим одягом, транспортними засобами. Дотримуються чинні нормативи з оплати праці, застосовуються заохочення за кращі результати роботи. У той же час в окремих ПНДВ віддача неадекватна. І хоч деякі працівники і керівники відділень пояснюють відсутність або незначну кількість протоколів і приписів відсутністю порушень природоохоронного законодавства на підпорядкованих їм територіях ПЗФ, перевірки службовців апарату управління КБЗ показують протилежне. На це таким працівникам при атестації вказано.

Отже, надалі у роботі працівників служби державної охорони заповідника плюсів повинно стати більше.

Тетяна РЕГУШ,
провідний інженер із захисту природних екосистем відділу державної охорони,
Оксана РИБАК,
юристоконсульт КБЗ.

З Новим 2011-м роком!

ДЛЯ ПІДНЕСЕННЯ РІВНЯ ЕКООСВІТИ НАСЕЛЕННЯ

Еколого-освітній діяльності у Карпатському біосферному заповіднику приділяється особлива увага. У 1997 р. адміністрацією установи створено структурний підрозділ, до завдань якого належать організація просвітницької діяльності з різними цільовими групами (школярами, студентами, місцевим населенням, туристами та ін.), а також пропаганда діяльності заповідника. Відділ пропаганди та екоосвіти працює за планом і координує еколого-освітню діяльність інших структурних підрозділів.

Найбільш важливою цільовою групою для впровадження екоосвіти є місцеві школярі. Нами спільно із педагогами та районним відділом освіти Рахівської РДА організуються різноманітні конкурси, вікторини, природоохоронні акції, екологічні уроки, «зелені лінійки» тощо. У 2010 р. проведено 2 конкурси малюнків: «Чарівні Карпати очима дітей» для школярів району та «Збережемо Долину нарцисів» – учнів Хустщини. Спільно із відділом освіти Хустської РДА у вересні-жовтні було проведено

краєзнавчий конкурс «Мій Хуст». Протягом року проведено пропагандистські акції «Первоцвіт», «Міжнародний день води», «День заповідника». Практичні природоохоронні акції переважно були приурочені до екологічних дат – Всеукраїнського дня довкілля (17 квітня), Всесвітнього дня захисту навколишнього природного середовища (5 червня). До останньої дати також організовано кілька просвітницьких заходів на центральній садибі заповідника. Вони включали як теоретичну частину, так і практичну – екскурсію у природу, обстеження екосистеми і окремих живих організмів або хімічний аналіз води. Ці заходи (Дні води, флори, лісу, птахів, ентомолога та сейсмолога) є вже добре відомими серед школярів і освітян Рахівщини, адже проводяться щорічно і традиційно збирають широкую аудиторію.

Спільно із освітянами та іншими природоохоронцями (зокрема, облводгоспом) організовано й учнівське «фестивальне життя» на території масивів заповідника. Фестиваль дитячої екотворчості «Золотий нарцис» пройшов у Долині нарцисів у травні. У червні

географічний центр Європи вітав учасників обласного фестивалю «Тиса – молодша сестра Дунаю», що відбувся у рамках відзначення Міжнародного дня Дунаю.

Для посилення еколого-освітньої діяльності установи та залучення ширшої аудиторії до роботи із освітніми закладами, місцевим населенням активно залучаються

майже 3,5 тис. осіб з різних куточків України. Для популяризації осередку проведено низку заходів, серед яких найбільш колоритним було відзначення Днів європейської спадщини у вересні.

Розширення мережі екологоосвітніх центрів Карпат-

колективи природоохоронних науково-дослідних відділень, зокрема тих, що знаходяться на значній віддалі від центральної садиби заповідника – Угольського, Широколужанського, Чорногірського та ін. Особливістю року, що минає, стало укладання угод про співпрацю у сфері екологічної освіти із 20 загальноосвітніми школами, що знаходяться у зоні діяльності Карпатського біосферного заповідника.

Велике значення для впровадження екологічної освіти різних цільових груп мають еколого-освітні центри. У заповіднику є три такі діючі центри – Музей екології гір (Рахів), «Музей нарцису» (м. Хуст), «Центр Європи» (с. Ділове). Відкриття освітнього осередку в географічному центрі Європи стало найбільш вагомою подією 2010 року. Урочисте введення в дію відбулося 5 червня і до кінця року центр відвідало

ського біосферного заповідника продовжується. На наступний рік заплановано відкрити інформаційно-туристичний центр «Високогір'я Карпат» в урочищі Сідловина під Говерлюю. Розробляється тематико-експозиційний план для еколого-освітнього центру «Букові праліси Карпат» на базі Угольського ПНДВ.

Для пропаганди діяльності природоохоронної установи не менш важливою є інформаційно-видавнича діяльність. Протягом року регулярно видавалася газета «Вісник Карпатського біосферного заповідника». Незабаром вийде з друку черговий номер екологічного науково-популярного журналу «Зелені Карпати». Видано низку рекламних та інформаційних матеріалів – буклетів, листівок, календарів, сувенірних магнітів тощо.

Вікторія БУНДЗЯК,
начальник відділу пропаганди та екоосвіти КБЗ.

З Новим 2011-м роком!

Міжнародний українсько-німецький науково-практичний семінар у Рахові 17-18 березня.

5 червня. Акція "Чиста країна" до Дня довкілля.

МИТТЄВОСТІ 2010-ГО

світлини Мирослава Обладанюка

14 липня. Зустріч з патріархом Української православної церкви Київського патріархату Філаретом у Центрі Європи.

5 червня. Міжнародний "Круглий стіл" у географічному Центрі Європи "Транскордонна співпраця та сталий розвиток у Карпатах"

Урочисте відзначення колективом Дня працівника природно-заповідної справи 5 липня.

Підсумкова нарада за українсько-швейцарським проектом "Статистична інвентаризація букових пралісів Угольсько-Широколужанського масиву КБЗ" 5 серпня.

З Новим 2011-м роком!

ХОЧ МАЛА БРИГАДА, ТА ВДАЛА...

Як завжди, для будівельників КБЗ (бригадир – Микола Сас-Думин), рік, що минає, був дуже напруженим за кількістю завдань, які вони мали вирішувати. Зокрема, ударним для них був об'єкт «візит-центру» в географічному Центрі Європи. Його вони повинні були здати до Дня довкілля – 5 червня. Й успішно справилися із завданням, за що одержали подяки від дирекції заповідника.

А обсяги робіт були справді масштабні. Належало облаштувати приміщення 2-го поверху, встановити там засоби наочності, полакувати дерев'яні конструкції. Надворі облицювали керамічною плиткою сходи до візит-центру, встановили довкола нього стенди, колони тощо.

Наступним важливим завданням була підготовка спальних приміщень корпусу центральної садиби заповідника для студентів, які приїжджають влітку до КБЗ на практику.

Великий обсяг робіт було виконано в Долині нарцисів у Хусті. Так, ще до початку цвітіння нарциса вузьколистого у травні, там пофарбували фасад еколого-освітнього центру «Музею нарцису», облаштували оглядові майданчики, декоративно їх огородили. Весною і восени наші будівельники у цьому ж ПНДВ зробили євроремонт п'яти кімнат адмінбудівлі, виклали облицювальним каменем сходи і колони до них. До Дня «Берлибаського баношу», разом з робітниками Трибушанського ПНДВ, збудували сцену і навіс над нею в центрі села. А восени, за угодою з Костилівською сільрадою,

реконструювали підвсний міст через ріку Тису у цьому населеному пункті.

До зими на центральній садибі КБЗ робітники реконструювали санузол, побілили коридори та деякі службові приміщення.

До надбань нинішнього року будівельників заповідника належить також участь у спорудженні високогірного екотуристичного центру на Сідловині під Говерлою, а також нової альтанки при в'їзді на центральну садибу КБЗ. Крім цього вони залучалися до різних дрібних, ніби непомітних робіт: виготовлення, де це було потрібно, дерев'яних каркасів для засобів наочності в усї ПНДВ; встановлення білбордів на територіях населених пунктів; обробка та складування пиломатеріалів й інше. І все це – силами п'яти чоловік: М. Сас-Думина, М. Ролюка, І. Бендика, П. Рознія та В. Шміляка під керівництвом завгоспа П. Боднаря.

Микола ГРЕЧУК,
заступник директора КБЗ
з господарських питань.

ВІСТІ ІЗ ЗАПОВІДНИКІВ ТА НПП

У «СКОЛІВСЬКИХ БЕСКИДАХ» НА СІМ ЗУБРІВ ПОБІЛЬШАЛО

Як повідомили у держуправлінні охорони навколишнього природного середовища Львівської області, у Національному природному парку «Сколівські Бескиди», відповідно до державної програми реінтродукції зубрів в Українських Карпатах, 11 листопада ц.р. з Баварії (Німеччина) та Австрії завезли ще сім зубрів. Перших шістьох на волю тут випустили ще у травні 2010 р.

Тепер, у відповідності до урядового проекту, до 2015 р. у «Сколівські Бескиди» щорічно завозитимуть по 4-6 зубрів із центрів їх розведення у Західній Європі та місць їх перебування в Україні.

А В НПП «ВИЖНИЦЬКИЙ» ПРОМОНІТОРИЛИ СМЕРЕКОВІ ЛІСИ

Понад 90 відсотків території нацпарку «Вижницький» вкрита лісами, в т.ч. – Ялиною європейською (смерека). Останнім часом санітарний стан смерекових насаджень тут погіршився, що вимагало налагодити моніторинг за їх станом. Науковці НПП розробили для цього низку заходів. Зокрема, було закладено мережу постійних пробних площ у деревостанах різного віку. Налагодили спостереження за ними. Накопичення даних і їх аналіз здійснюють за допомогою передових технологій проведення польових робіт (з використанням сучасних комп'ютерних систем, високоточних електронних вимірювальних приладів, супутникового зв'язку, тощо). Методика робіт включає в себе й картування дерев, вимірювання їх основних таксаційних параметрів.

Результати досліджень показали, що у смерекових деревостанах нацпарку значна частка дерев характеризується низькою дефоліацією та відсутністю пошкодження. До 90 відсотків дерев віднесено до ділових. Систематичний моніторинг за розвитком лісонасаджень та їх функціонуванням сприяє об'єктивній оцінці стану цього розвитку, проектуванню заходів із поліпшення їх структури.

(Вл. інф.).

З Новим 2011-м роком!

КАРПАТАМИ З ФОТОГРАФОМ МИРОСЛАВОМ ОБЛАДАНЮКОМ

Людині, про яку піде мова, 28 листопада ц.р. виповнилося 33 роки. Хтось подумає, що в такому віці, аби стати персонажем для газетної розповіді-нарису, потрібно зробити, або витворити винятково багато – доброго, позитивного, захоплюючого. А він, Мирослав Обладанюк, наш земляк родом із Костилівки, встиг це зробити за відносно невеликий проміжок часу продуктивного життя.

Коли Мирослав народився у сім'ї тракториста Діловецького мармурового кар'єру Юрія та домогосподарки Олени Обладанюків (він був третьою дитиною із чотирьох після першого сина та дочки), ніхто не передрикав хлопцеві те, що, подорослівши, стане фотографом. Правда, в юному шкільному віці охоче брався за олівці і малював, малював. Ще й тепер чителька історії тоді ще Костилівської восьмирічки Ірина Данишак добре пам'ятає його змістовні і вдалі природні етюди. Та й учився у школі непогано. Всі чомусь думали, що хлопець стане художником. Та трапилося не так.

Якось, ще в шкільні роки, йому до рук потрапив фотоапарат сестри. Була це звичайна "мільниця". Фотографії йому вдалися з першої спроби. І весь час, від коли ця перша зустріч відбулася, фотографуванням захоплювався все більше і більше. Трудову діяльність розпочав після закінчення 9-го класу. Готувався стати монтажником радіоапаратури. Закінчив за цим фахом ПТУ. Після цього відслужив 2 роки у війську у Білгород-Дністровську на Одещині. Додому повернувся у вир подій, пов'язаних зі становленням незалежної української держави. Багато підприємств, які ще недавно працювали, давали роботу людям, розпалися, як ось картонна фабрика, завод «Конденсатор» у Рахові, на якому сподівався працювати... Кілька років тоді довелось бути заробітчанином. Під час поневірянь, ніколи не розлучався з фотоапаратом. У

його об'єктив потрапляло все – довілля, друзі, робочі будні...

У Карпатський біосферний заповідник приходив, наводив справки про можливість працевлаштування дещо раніше, ще після демобілізації з армії. Але тоді вакантного місця не було. Воно з'явилося аж у 2002 році. Від тоді й досі працює провідним спеціалістом відділу пропаганди та екоосвіти. Уже в той період у цій установі працювала фотовідеостудія, яку очолював відомий фотограф Іван Шелевер. Мирослав Обладанюк теж активно включився до цієї роботи. Йому добре вдавалися різні природні сюжети, подійні і портретні фото колег по роботі. Головне, особливо влітку, притягали до себе гори, синя далечина, буйноцвіття трав, смарагдові ліси, грайливі потічки і ріки, дивовижні гірські озера... А коли в його обов'язки ввійшло опікування ще й фотогосподарством КБЗ, – з головою поринув у нього. Слід згадати й те, що певний період, верстав і художньо оформляв перших сім номерів "Вісника Карпатського біосферного заповідника"

Усього восьмий рік пішов,

як поєднав обов'язки провідного спеціаліста відділу заповідника і фотографа. Де тільки, у яких відділеннях, заповідних куточках, взимку і влітку, у весняну й осінню пори, не побував Мирослав Обладанюк за цей період. І всюди його вірним супутником був фотоапарат. А опісля таких поїздок фотомитця обов'язково світ бачили його світлинки: у буклетах, картках, газетах і журналах, книжках, фотоальбомах, календарях і календариках, у тому числі й центральних та закордонних виданнях. До його надбав належить також відеофільми "Світ тварин", за який Мирослав став лауреатом XV-го Гуцульського фестивалю у Рахові. Має автор і власний музичний фотоальбом «Карпатами з Мирославом Обладанюком». Нещодавно брав участь у фотовиставці «В Карпати», у культурно-мистецькому центрі НАУКМА (галереї мистецтв ім. Олени Замостян), в Києві, спільно з професором НАУКМА Остапом Незручем. А ще слід наголосити, що фотоілюстрації М. Обладанюка прикрашають майже всі стенди і експозиції КБЗ у місцях рекреації і візит-центрах. Це – сотні, тисячі чорно-білих і

кольорових фотографій, які М. Обладанюк встиг зафіксувати через фотооб'єктив. Багато фотографій про наш чудовий край, його людей, природу, культурні надбання, ремесла і побут розійшлися, подаровані і роздані автором, його шанувальникам у приватні колекції і збірники. А грамот – почесних і простих, подяк, дипломів від різних інституцій, фондів, фестивалів – у фотомайстра кілька десятків за цей короткий період його діяльності.

– Особливо мені подобається ліс у будь-яку пору року, – каже Мирослав. – Його первозданна, заворожуюча краса, яку часто бачу в заповідній зоні рідних Гуцульських Альп, Чорногори, Угольсько-Широколужанському чи Кузій-Свидовецькому масивах, – притягають, манять до себе ще і ще. В гори я закоханий. А ще люблю довгими годинами спостерігати за тваринами. Хотів би, щоб люди навчилися їх розуміти. Щоб ми враховували їх потреби. Ми живемо з ними поруч, на одній землі та, поки що, навчилися лише експлуатувати їх, використовувати у своїй потребі. Болить душа, коли бачу, що хтось шкодить природному середовищу, руйнує довілля.

І це не лише слова. Мені відомий факт, коли ця молода людина не побоялася і, можна сказати, сам-на-сам стала на захист дичини при посяганні на неї браконьєром на території заповідника.

У своїй розповіді я не випадково назвав Мирослава Обладанюка фотомитцем, хоч він людина ще молода і в нього попереду, сподіваюся, широка й світла життєва дорога, повна захоплення, цікавих подій і знахідок у фотографії, зустрічей з природою і чудовими людьми. Він у цьому виступає, як справжній митець, закоханий у дивосвіт, покликаний у різнобарв'ї і багатогранності його відобразити і донести до людей. І нехай йому щастить у цьому.

Василь БОЙЧУК.

З Новим 2011-м роком!

СИМВОЛ 2011-го – КРОЛИК.

По завершенні 2010 року, за східним календарем, на зміну Тигру приходить Кролик. Яким він буде 2011 рік, можна судити за попереднім роком Кролика – 1999-м. Він приніс чимало сумних подій. По-перше, вторгнення американських військових на територію Югославії, яке призвело до величезної кількості смертей і руйнувань. По-друге, шокуючі теракти в Москві,

Волгодонську та Буйнакську, в результаті яких загинули сотні людей (вибухи багатоповерхових будинків і в торгових центрах). Попередній рік Кролика був кровопролитний ще й з-за триваючої чеченської війни. Наприкінці 1999 року президент Єльцин достроково пішов у відставку, передавши повноваження прем'єр-міністру Путіну, колишньому голові ФСБ. У той же час саме в 1999 році були в основному ліквідовані важкі наслідки

дефолту серпня 1998 року. Можна припустити, що і 2011 рік не обійдеться без серйозних катаклізмів. В той же час, світ, в основному, оправиться від глобальної економічної кризи.

ЩО ВІН НЕСЕ ЛЮДЯМ?

Кролик надзвичайно боязкий, але, незважаючи на свою боязкість, він дуже гостинний, цінує домашній затишок і красу. Тому в рік Кролика запрошуйте до себе найдорожчих друзів і самі відвідуйте їх частіше. Кролик дипломатичний, тому не варто прагнути показати себе височкою в 2011 році. Краще спробувати заслужити повагу Кролика, сподобатися йому. Серед позитивних якостей Кролика присутні невгамовна романтичність і відданість. Тому шлюби, укладені в цей рік, обіцяють бути особливо вдалим.

Крім того, у східних гороскопах сказано про те, що, так як Кролик дуже розумний, розвинений в багатьох сферах діяльності, він буде протегувати в 2011 році всім, хто має відношення до науки, та й просто фахівцям, які вболівають за свою справу.

Але слід пам'ятати, що Кроликові притаманні не тільки позитивні якості. Наприклад, він боязкий. Тому багатьом, особливо людям, народженим в рік Кролика, може виявитися складним ухвалювати на цей рік відповідальні рішення. Крім того, Кролик занадто педантичний, він не виносить безладу в речах, справах, думках.

Особливо хорошим і вдалим повинен стати рік для людей, які займаються дипломатичною діяльністю. Також це стосується священників, професорів, людей творчих професій – їм Кролик протегує найбільше.

Кролик – тварина сімейна, символ плодючості, потомства і спокою. Після 2010 року невгамовного Тигра, прийде час більш спокійного життя. Рік Кролика – для талановитих у мистецтві та інтелігентних особистостей. Взагалі, люди, символом яких є Кролик, користуються довірою оточуючих, до них часто звертаються за порадою, консультуються.

Кролик – відкритий знак. У цей рік чекайте безліч дружніх посиденьок. Чудові плоди дадуть спільні поїздки і проведення часу. Рік, символом якого є Кролик, спонукає до спілкування, постійних комунікацій, переговорів, угод і зустрічей. При цьому конфлікти будуть зведені до мінімуму, так як Кролик – великий дипломат і без праці домовиться про все.

Так само в цей рік будь-яка допомога повернеться сторицею і обов'язково окупиться. У 2011-му краще тримати свої плани і наміри в секреті, щоб ніхто не посмів порушити їх. Про всяк випадок, щоб потім не

кусати собі лікті.

Діти, що народилися в цей рік, будуть обдарованими і доброзичливими, але легко важкими; до того ж, у них уже в ранньому віці проявиться прагнення "гуляти самим по собі" і вони будуть всіляко домагатися незалежності.

Це рік не стільки дії, скільки роздумів і підготовки до майбутнього. Щоб почати діяти, треба мати якийсь фундамент, який краще всього закласти саме зараз!

Що має бути на святковому столі при зустрічі року Кролика і як прикрасити будинок? Задовго до свята треба продумати своє вбрання, яке буде залежати від того, де і з ким проходить зустріч Нового року. Для того, щоб Кіт з Кроликом вам сприяли, треба стати таким же доброзичливим, спокійним, неметушливим. І тоді, падаючи в прямому і переносному сенсі, завжди будете щасливо приземлятися на чотири лапи.

На святковому столі обов'язково повинні бути яблука і просо. Не слід

подавати на стіл ніякої заячини або кролятини, щоб не будити в Зайці Тигра! Взагалі, краще віддати перевагу стравам вегетаріанським. Побільше усього зілля, особливо травички – зеленої цибулі, кропу, петрушки, салату!

Так як стихія 2011 року – Метал, розставте у квартирі металеві прикраси (наприклад, металеві вази або підставки для свічок) і використуйте красиві металеві столові прилади. Не забудьте придбати фігурки з символом цього року і подарувати їх близьким. Залиште фігурку і собі, поставте її на полицю або прикріпіть до холодильника, щоб догодити рокові, що приходить.

Разом з новорічними подарунками під ялинку варто покласти пучок моркви, щоб порадувати символ 2011 року. А під бій годинника, загадавши заповітне бажання, можна і понявчати (адже за деякими версіями китайського гороскопу це рік Кота).

(За матеріалами Інтернетвидань).

Адреса редакції:

вул. Красне Плесо, 77, а/с 8, м. Рахів, 90600 Закарпатська обл.

Контактні тел: (03132) 2-21-93, 2-29-14.

Ел. пошта: cbr-rakhiv@ukr.net

<http://cbr.nature.org.ua>

Засновник і видавець: Карпатський біосферний заповідник.

Свідоцтво про державну реєстрацію Зт № 401 від 25. 01. 2006 року.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Федір Гамор (шеф-редактор),

Василь Бойчук (редактор),

Василь Покин'черета,

Юрій Беркела,

Дмитро Сухарюк,

Ярослав Довганич,

Йосип Бундзяк,

Олег Борик (верстка).

Відповідальність за достовірність фактів несе автор.

Газету віддруковано у Хустській районній друкарні.

Замовлення №

Тираж 1000 примірників.